

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBCHODU A FINANČÍ

TEZE

k diplomové práci na téma:

„DAŇOVÉ RÁJE A JEJICH VYUŽITÍ“

Diplomant: Bc. Jan Pícek

Vedoucí diplomové práce: Ing. Marta Šulcová-Seidlová

Ve své diplomové práci se zabývám problematikou daňových rájů a jejich využívání v rámci mezinárodního daňového plánování. Jedná se o téma nesmírně zajímavé, aktuální a praktické, avšak rovněž velmi náročné a složité, neboť mezinárodní daňové plánování je obor obsáhlý a málo přehledný.

Problematika využívání daňových rájů je navíc velice kontroverzní a obsahuje řadu sporných bodů, na kterých se veřejnost i odborníci nemohou shodnout. Hlavní problém tkví v tom, že daňové ráje jsou výhodné jen pro někoho a někomu naopak škodí. Největší užitek přináší tyto lokality především samy sobě a potom velkým podnikatelským subjektům, kterým se vyplatí využívat výhod nabízených daňovými ráji a zvyšují si tak zisk či chrání svůj majetek. Bohužel mezi „klienty“ daňových rájů patřila a patří i řada nepoctivců, kteří zde „perou“ peníze získané z trestné činnosti nebo využívají zaručené anonymity k nelegálním a kriminálním aktivitám. Tento fakt obecně degraduje daňové ráje v očích široké veřejnosti na celém světě a je dnes tím hlavním rysem, který lidi v souvislosti s těmito lokalitami napadne. Daňové ráje pak nepochybně škodí státům s běžným daňovým režimem, kterým odčerpávají kapitál vytvořený na jejich území a připravují je o příjmy do státního rozpočtu.

Cílem mé práce je seznámení čtenářů s problematikou využívání daňových rájů, pomoci jim se v ní zorientovat, upozornit je na příležitosti i úskalí s tím spojená a přiblížit jim základní principy fungování offshore subjektů. Největším problémem při zpracování této tematiky je fakt, že je natolik obsáhlá, že ji lze jen těžko zachytit komplexně. V rozsahu diplomové práce je to pak dle mého názoru nemožné. Ani žádná z odborných publikací na téma mezinárodního daňového plánování a daňových rájů nepostihuje tuto oblast v kompletní podobě a nabízí jen dílčí pohledy na vybrané problémy, odborné články v tisku i na internetu se pak zabývají téměř výhradně vždy jen některou konkrétní součástí celého tématu. Já se ve své práci snažím dotknout všech zákoutí této problematiky, detailnější pozornost jsem však musel věnovat jen stěžejním bodům, které tvoří pilíře mezinárodního daňového plánování a které jsou pro přiblížení a pochopení principů fungování této aktivity nejdůležitější.

Ve své práci vycházím z krátké literární rešerše, která na základě dostupné literatury objasňuje základní pojmy a principy mezinárodního daňového plánování včetně motivů,

výhod a nevýhod využívání daňových rájů, a poskytuje nezbytný informační podklad pro další kapitoly.

Dále představuji a analyzuji aktuální právní prameny mezinárodního daňového plánování v České republice, neboť celé fungování offshore podnikání, má-li být legální, je vymezeno právě legislativou jednotlivých zemí. Ve vybraných právních předpisech souvisejících s mezinárodním daňovým plánováním hledám podmínky omezující subjekty v České republice při využívání daňových oáz. Kromě vnitřních zákonů České republiky a směrnic Evropské unie se zabývám rovněž problematikou zamezení mezinárodního dvojího zdanění, které bývá obsahem příslušných daňových smluv.

V další části nejprve nabízím stručné přiblížení historie využívání preferenčních daňových režimů a dále představuji ucelený přehled a charakteristiku jednotlivých lokalit označovaných jako daňové ráje. Nejvýznamnější a nejoblíbenější z nich analyzuji podrobně. Významnou součástí této kapitoly je detailní charakteristika podstaty a principů fungování jednotlivých subjektů, jejichž prostřednictvím bývají daňové ráje obvykle využívány. V jedné ze subkapitol se rovněž snažím zachytit současný stav daňových rájů a pokouším se předpovědět budoucí vývoj tohoto fenoménu. Dále objasňuji problematiku zneužívání daňových rájů, která je v očích laické veřejnosti s tímto tématem nejčastěji spojována. Konfrontuji zde legální a nelegální způsoby participace na výhodách daňových rájů a představuji možnosti boje proti zneužívání offshore lokalit k trestné činnosti i proti daňovým rájům jako takovým. V poslední části páté kapitoly se pokouším zachytit situaci v České republice a představuji činnost společností, které fungují jako profesionální zprostředkovatelé offshore služeb. Součástí tohoto bodu je rovněž upozornění na možná úskalí spojená s využitím služeb těchto firem, neboť řada podnikatelů má zkušenost s podvodným jednáním některých z nich.

Na závěr na vlastních modelových příkladech aplikuji nejobvyklejší způsoby a metody využívání daňových rájů, které jsou v odborné literatuře popsány většinou pouze teoreticky. Při aplikaci používám komparativní metodu, každý příklad obsahuje situaci bez využití daňového ráje a poté s využitím daňového ráje. Obě situace jsou posléze mezi sebou porovnány.

Věřím, že se mi podařilo představit dané téma uceleně a v pochopitelné formě, což pro mě bylo zvlášť důležité, protože mnoho textů na toto téma, s kterými jsem se setkal, bylo psáno zbytečně složitě a nesrozumitelně. Jako další přínos mé práce vidím analýzu aktuálních právních předpisů vztahující se na české subjekty, které by měly zájem o využití některé z možností participace na daňových rájích. Bez znalosti těchto předpisů je jakákoliv snaha o offshore podnikání velice riskantní, neboť hrozí nebezpečí nezákonného počínání a dopouštění se daňového úniku na rozdíl od legálního vyhýbání se daním. Věřím, že čtenáře zaujme i můj vlastní pohled, samozřejmě podložený konkrétními fakty, na současný stav daňových rájů a na jejich perspektivu do budoucna, stejně jako pohled na situaci v České republice a na offshore aktivity českých podnikatelů. Za velmi zajímavou a důležitou považuji část o zneužívání offshore lokalit a o boji odpůrců daňových rájů proti těmto lokalitám, které jsou často útočištěm pro pachatele kriminálních činů a jejich nelegálně získané finanční prostředky a které odsávají příjmy státních rozpočtů ekonomicky vyspělých zemí. Přínosem mé práce je také představení činnosti offshore společností, jejichž prostřednictvím dochází k daňové optimalizaci a k čerpání dalších výhod daňových rájů. Nejprve popisuji právní zajištění a principy fungování více než deseti nejvyužívanějších typů offshore podnikatelských subjektů a následně přibližuji offshore podnikání z praktického hlediska pohledem podnikatelů a investorů. Na reálných příkladech přitom aplikuji vybrané obvyklé způsoby a metody daňové optimalizace (např. transferové ceny, treaty shopping apod.). Uvedené příklady jasně dokazují, že podnikatelské subjekty mohou prostřednictvím daňových rájů legální cestou značně snížit své daňové zatížení a zvýšit zisk.